

Pranešimas spaudai
Liuksemburgas, 2022 m. sausio 10 d.

ES parama teisinei valstybei Vakarų Balkanuose turėjo nedidelį poveikį esminėms reformoms

Europos Audito Rūmų paskelbtoje specialiojoje ataskaitoje teigiama, kad ES veiksmai turėjo nedidelį poveikį skatinant esmines teisinės valstybės reformas Vakarų Balkanuose. Regione pradėta vykdyti keletas reformų techninėse ir veiklos srityse. Tačiau, auditoriai teigia, kad esant nepakankamai politinei valiai ir dėl bendradarbiavimo stokos ES paramos iš esmės nepakako nuolatinėms problemoms tokiose srityse kaip teisminių institucijų nepriklausomumas, galios koncentracija, politinis kišimasis ir korupcija, spręsti.

Albanija, Šiaurės Makedonija, Juodkalnija ir Serbija yra kandidatės, o Bosnija ir Hercegovina bei Kosovas yra potencialios kandidatės tapti ES narėmis. Tačiau visos jos ir toliau susiduria su problemomis teisinės valstybės ir pagrindinių teisių srityse. Jau daugiau kaip du dešimtmečius ES siekia padėti joms įgyvendinti jų reformų darbotvarkę. ES parama grindžiama dviem tarpusavyje susijusiomis veiksmų kryptimis: finansine parama (maždaug 700 milijonų eurų 2014–2020 m.) ir politiniu dialogu. Audito Rūmų ataskaitoje siekiama nustatyti, ar šie veiksmai atitinka savo paskirtį.

ES prioritetai teisinės valstybės srityje Vakarų Balkanuose yra aiškūs ir iš esmės paverčiami konkrečiais veiksmais pagal Pasirengimo narystei priemonę. Vis dėlto auditoriai daro išvadą, kad pagrindinė rizika, susijusi su tvarių Sąjungos veiksmų poveikiu, vis dar nepakankamai sumažinta. Priemonių, skirtų menkiems administraciniam gebėjimams ir politinės valios stokai spręsti (abu veiksniai yra esminiai), yra per mažai ir jos yra dažnai neveiksmingos. Be to, auditoriai atkreipia dėmesį į tai, kad projektų finansavimo ir įgyvendinimo išankstinės sąlygos yra taikomos nenuosekliai. ES taip pat pernelyg retai naudojosi galimybe sustabdyti pagalbos teikimą, jei paramos gavėja nesilaiko pagrindinių demokratijos, teisinės valstybės ir pagarbos žmogaus teisėms principų. Galiausiai auditoriai pažymi, kad ES parama pilietinei visuomenei yra nepakankama, kad būtų atliepti sektoriaus poreikiai, ir daugiausia grindžiama trumpalaikiais projektais.

„Akivaizdu, kad ES parama teisinei valstybei Vakarų Balkanuose nepadėjo pasiekti didelio masto pokyčių, – teigė už ataskaitą atsakingas Europos Audito Rūmų narys Juhanas Partsas. – Tai, kad per pastaruosius 20 metų padaryta tik nedidelė pažanga, kelia grėsmę stojimo proceso metu

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis. Visa ataskaita pateikta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

teikiamos ES paramos tvarumui apskritai. Reformos, kurios yra nuolat vykdomos, tačiau neduoda apčiuopiamų rezultatų, tampa nebeatikimos.“

Jei atrodo, kad ES veiksmams buvo prisidėta prie reformų, taip yra todėl, kad ataskaitose daugiausia dėmesio skiriama kiekybiniais išdirbiamais, o ne tam, kas iš tikrųjų pasiekta vykdant reformas. ES auditorių atlikti veiksmingumo vertinimai rodo visai kitokį vaizdą. Iš jų matyti, kad pažanga, susijusi su teisinės valstybės padėtimi regione, iš esmės gana ribota, o tvarumą pasiekti yra sunku. Nepaisant dešimtmečius teikiamos ES politinės ir finansinės paramos, daugelyje Vakarų Balkanų šalių tebėra esminių problemų. Tai, be kita ko, problemos, susijusios su teisminių institucijų nepriklausomumu, kova su korupcija (kuri vis dar paplitusi) ir saviraiškos laisve.

Auditoriai rekomenduoja, kad Europos Komisija sustiprintų teisinės valstybės reformų skatinimo mechanizmą, padidintų paramą pilietinės visuomenės organizacijoms ir nepriklausomiems žiniasklaidos šaltiniams, finansavimą labiau susietų su pažanga teisinės valstybės srityje ir pagerintų projektų ataskaitų teikimą ir stebėseną.

Bendra informacija

Pavadinimas „Kosovas“ nekeičia pozicijų dėl statuso ir atitinka JT ST rezoliuciją 1244/1999 bei TTT nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.

Specialioji ataskaita Nr. 1/2022 „ES parama teisei valstybei Vakarų Balkanuose: nepaisant pastangų, esminės problemos neišspręstos“ pateikta Audito Rūmų interneto svetainėje (eca.europa.eu).

Praėjusių metų rugsėjo mėn. Audito Rūmai paskelbė ataskaitą dėl [ES veiksmų kovojant su aukšto lygio korupcija Ukrainoje](#).

Audito Rūmai savo specialiąsias ataskaitas pristato Europos Parlamentui ir ES Tarybai, taip pat kitoms suinteresuotiesiems šalims, kaip antai nacionaliniams parlamentams, pramonės sektoriaus suinteresuotiesiems subjektams ir pilietinės visuomenės atstovams. Didžioji dauguma ataskaitose pateiktų rekomendacijų yra praktiškai įgyvendinamos.

Kontaktai spaudai

Audito Rūmų spaudos tarnyba, press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois, vincent.bourgeois@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 691 551 502
- Claudia Spiti, claudia.spiti@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 691 553 547